

College onder de indruk van dassengebied de 'Koeietuin'

In het dorp Heumen, langs de Jan J. Ludenlaan, ligt het dassencompensatiegebied Heumen-Noord. Vrijwilliger en landschapsexpert Jef Gielen is in 2014 begonnen met het beheren van dit gebied. Hij doet dit samen met een groep vrijwilligers en in samenwerking met de gemeente Heumen. Burgemeester, wethouders (het college) en onze gemeentesecretaris waren benieuwd: wat houdt dat beheer nou in, wat zijn de resultaten en zitten er ook echt dassen? Dus brachten zij een bezoek aan dit bijzondere gebied.

Wat is het dassencompensatiegebied?

Wanneer er gebouwd wordt gaat dit vaak ten koste van natuur. Als gemeente moet je er dan voor zorgen dat die natuur ergens in de buurt een plek krijgt. In dit geval ging het vooral om de das. Voor een aantal bouwprojecten werd daarom een gebied ter grootte van een flink weiland aangewezen als dassencompensatiegebied.

Officieel heet het gebied 'dassencompensatiegebied Heumen-Noord'. Dat is nogal een mond vol. De kleinkinderen van beheerder Jef Gielen noemen het de Koeietuin ('zonder tussen-N'), die naam is hij zelf ook gaan gebruiken. Een veel fijnere naam, zo vond ook het college.

Van kale wei naar mini-natuurgebied met grote soortenrijkdom

Jef wilde graag dat het gebied zo werd beheerd dat het een fijne plek voor de das en andere natuur zou worden. Daarom ging hij er in 2014 aan de slag. Toen Jef in het gebied startte stond hij voor een uitdaging: een groot gedeelte van de wei was schraal, voedselarm gebied. En dassen houden van voedselrijk: vol met regenwormen en dikke larven en andere sappige insecten. Door de ervaring die hij in de loop der jaren had opgedaan wist Jef dat hij niet moest gaan

proberen van een voedselarm een voedselrijk gebied maken. De juiste tactiek was koesteren wat je hebt en daar iets moois van maken. En dassen houden dan wel van voedselrijk, maar eigenlijk hebben we dat in Nederland voldoende. Terwijl voedselarme gebieden alleen maar zeldzamer worden.

In de loop der jaren kreeg de Koeietuin steeds meer vorm. Er is een gedeelte met fruitbomen en 'gewoon' grasland wat vrij voedselrijk is. En er is een lagergelegen stuk waar weinig gras groeit en allemaal verschillende plantjes de grond bedekken. Om het gebied open te houden grazen er regelmatig koeien van boer Stan in de wei.

Dat de verscheidenheid groot is blijkt wel uit de 149 verschillende plantensoorten (o.a. zwarte populier en gaspeldoorn) en 147 insecten en andere dieren die Jef met een identificatie app heeft vastgelegd. Er zit nog meer want dit zijn slechts de soorten die hij makkelijk kon vastleggen. Groot voordeel van deze diversiteit is dat dit de das helpt in moeilijke tijden. Wanneer de regenwormen tijdens droogte diep in de grond zitten en er in weilanden niks te halen valt dan is er in het schrale stukje land juist nog wel eten te vinden: zo helpt de Koeietuin de das de zomer door.

Geen prikkeldraad maar heggen om de koeien tegen te houden.

Het specialisme van Jef is de heg. Zijn doel is een weide met koeien maar zonder prikkeldraad. De takken van de heggen moeten daarvoor zo in elkaar grijpen dat er dichte heggen zonder gaten ontstaan. De heggen moeten verdicht worden: 'heggenverdichten'. Hier zijn verschillende manieren of technieken voor zoals vlechten en leggen. Door zijn vele reizen, onderzoek en uitproberen is Jef in Nederland uitgegroeid tot een van de experts op heggengebied. Ondanks,

of misschien juist door, deze kennis was hij er nog niet achter wat nou de beste manier was om heggen te verdichten. Daarom is hij samen met de andere vrijwilligers gaan proberen wat het beste werkt. De Koeietuin staat vol heggen (super biodivers en top voor dassen) en die zijn ze op verschillende manieren gaan verdichten. Het resultaat is pas na jaren zichtbaar maar inmiddels is duidelijk geworden wat de goede manier is. En die techniek is ook nog relatief simpel en je kan er flink meters mee maken. Nog even en het prikkeldraad van de Koeietuin kan helemaal weg!

Meer weten over heggen verdichten? Zelf proberen? Eind november/begin december heeft onze gemeente de primeur met de eerste 'Week van de Heg'. Hou berichten hierover in de gaten.

En leven er nou dassen?

Jazeker! Er zijn drie dassenwoonplekken. Het college heeft verschillende van de hollen kunnen bewonderen net als een dassenwissel: een paadje wat de das heeft gemaakt door het hoge gras.

Kan ik de Koeietuin bezoeken?

Nee, helaas. Het natuurgebied is niet openbaar toegankelijk om verstoring zo veel mogelijk te voorkomen. De gemeente Heumen ziet haar inwoners en bezoekers graag genieten van de natuur, en daar hebben we gelukkig ook veel plek voor. Voor de das en de andere natuur is het heel fijn om een rustig en ongestoord plekje te hebben. Daarom kiezen we er op sommige plekken voor om de natuur met rust te laten. Wilt u toch een keer kijken? Meld u aan als vrijwilliger of sluit in mei aan bij de jaarlijkse rondleiding die Jef dan door het gebied geeft.

Waardering van college

Na een boeiende rondleiding sprak burgemeester Minses namens het college zijn waardering uit: "U heeft dit gebied naar een hoger plan getild. Het is mooi om te zien wat er met uw toewijding en die van alle vrijwilligers in dit gebied is ontstaan. We zijn trots op deze betrokken inwoners en vinden het fijn dat we dit als gemeente kunnen ondersteunen."

Wanneer moet het afval aan de straat? Vind het in de Dar-app en de afvalwijzer

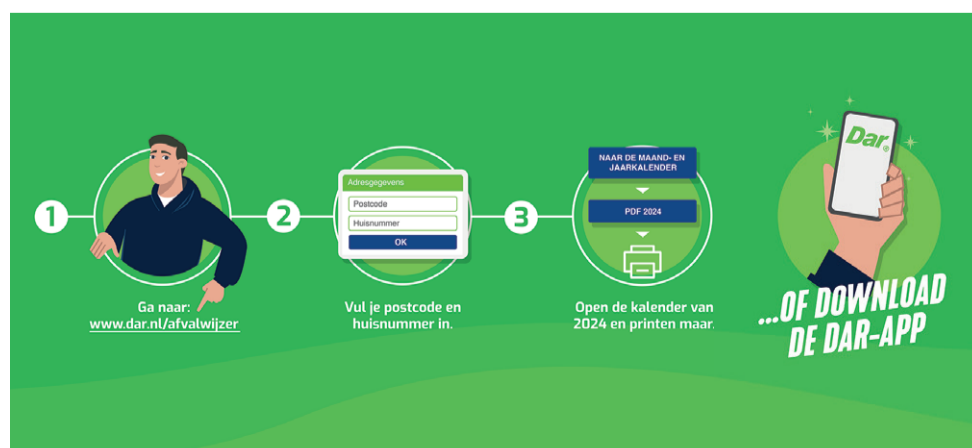
Dar-app

In de Dar-app vindt u uw ophaaldagen en alle informatie over afval. Zet de meldingen in de Dar-app aan. Dan krijgt u een melding wanneer Dar uw afval ophaalt en bij belangrijk nieuws. Als er ophaaltijden veranderen staat het meteen in de app. Zo heeft u altijd de meest actuele informatie bij de hand.

Afvalwijzer online of op papier.

Op de website van Dar kunt u de afvalwijzer online bekijken of downloaden en printen. Vanaf half december staat de afvalwijzer van 2024 voor u klaar.

Wilt u dat Dar u de papieren afvalwijzer van 2024 toestuur? Meld u dan vóór 31 oktober 2023. Voor zelf printen of aanmelden: www.dar.nl/papierenafvalwijzer

Heumens sportakkoord in het Sportcafé

Het Sportcafé staat weer voor de deur. Komt u ook? U kunt er leden van andere verenigingen ontmoeten en elkaar inspireren. Ook kijken we met elkaar welke uitdagingen we gezamenlijk kunnen oppakken. Het Sportcafé staat deze keer onder andere in het teken van het Heumens sportakkoord. Vanaf 2024 kan onder bepaalde voorwaarden, geld worden aangevraagd vanuit het Heumens sportakkoord. Dit bespreken we met elkaar tijdens het Sportcafé.

Als team Heumen Beweegt hebben ook nog op de agenda staan:

- Oekraïense vluchtelingen: hoe integreren bij onze verenigingen?
- Nazorg bij deelnemers van de GLI (gezonde leefstijlinterventie);
- Leefstijldag die we gaan organiseren met winkelcentrum Malden op zaterdag 20 januari 2024 en waar de sportverenigingen zich kunnen presenteren.

We nodigen iedereen uit om ook zelf onderwerpen of uitdagingen waarmee u te maken heeft te mailen naar: heumenbeweegt@heumen.nl Dit kunnen we dan opnemen in de definitieve agenda.

Details Sportcafé

Datum: Woensdag 8 november 2023
Locatie: R.K. v.v. Overasseltse Boys, Sportpark de Passelêgt, Ewijkseweg 11 Overasselt
Tijd: 20.00 - 21.30 uur (inloop 19.30 uur, afsluiting met een netwerkborrel)
Aanmelden: Stuur een e-mail naar dvroljks@heumen.nl

Het Sportcafé is voor (bestuurs)leden van Heumense sport- en cultuurverenigingen.

SV Juliana '31 in het (rookvrije) zonnetje!

Onze gemeente vindt het belangrijk dat ieder kind de kans moet krijgen om volledig rookvrij op te groeien. Samen met de Hartstichting, KWF en Longfonds vanuit de samenwerking Gezondheidsfondsen voor Rookvrij willen wij de ambitie dat er in 2035 een Rookvrije Generatie is ondersteunen. Samen proberen we de kinderen te beschermen tegen roken. We willen daarom zo veel mogelijk terreinen in onze gemeente rookvrij maken. Voetbalvereniging SV Juliana '31 is al een tijd een succesvol rookvrij terrein. Daarom staan ze deze keer in het zonnetje!

Lianne Muller (Voorzitter a.i.): "SV Juliana '31 heeft als missie voor het jeugdvoetbal: 'Alle spelers beter leren voetballen in een gezonde en sociale leeromgeving'. Dus toen we hoorden dat je als vereniging rookvrij kunt worden, hebben we daar als bestuur direct voor gekozen. We wilden de invoering gefaseerd doen. In eerste instantie hebben we ervoor gekozen om deels rookvrij te worden en mochten leden en bezoekers nog op één gedeelte van het terras wel roken. Maar dat bleek lastiger dan gedacht omdat het toch niet duidelijk genoeg was. Daarom hebben we er vorig jaar voor gekozen om geheel rookvrij te worden en dat werkt veel fijner."

We hebben nu banners en borden opgehangen en we communiceren het ook regelmatig via onze nieuwsbrief. En eigenlijk vindt

het grootste gedeelte van de mensen het fijn, zeker de ouders met kinderen."

Zijn rookvrije terreinen dan nodig?

Helaas wel. Want iedere week opnieuw raken honderden kinderen in Nederland verslaafd aan roken. Ook van meeroken kunnen mensen ernstig ziek worden. Lianne: "Bezoekers die de bebording niet hebben gezien, vragen we om ergens anders te roken en dat doen ze eigenlijk zonder mopperen. Maar we merken dat het voor sommige van onze eigen leden nog wel lastig is, zeker op momenten dat er geen jeugd aanwezig is, zoals bij feestjes. Maar als bestuur blijven we de mensen erop wijzen omdat we een gezonde vereniging willen zijn." Heb je tips aan organisaties die rookvrij willen worden? "Gewoon doen!" Aldus Lianne. "En doe het in één keer goed, zorg dat je duidelijk communiceert wat de bedoeling is en ook waarom je het doet."

Ook een rookvrij terrein voor uw vereniging, instelling of organisatie?

Op www.rookvrijgeneratie.nl/wat-jij-kunt-doen staan handige (promotie-)materialen en stappenplannen die hierbij kunnen helpen. Of vraag gratis tegels/borden (op = op) en een adviesgesprek aan met Brechtje Bandell (Gezondheidsmakelaar bij de GGD) via: bbandell@ggdgelderlandzuid.nl.

Door imperfectie een perfecte tuin! Dieuwke wil zo veel mogelijk variëteit in haar tuin

Geen strak gazon, geen lounge set, geen grote tegels. De tuin van Dieuwke is allesbehalve standaard. De intieme tuin kenmerkt zich door hoogteverschillen, stapelstenen, een verscholen vijver en heel veel verschillende inheemse planten. Een mooi voorbeeld om u aan te spiegelen tijdens de DOE-dag op 27 oktober.

Twintig jaar geleden begon Dieuwke met het inrichten van haar eigen tuin. Geïnspireerd door Engelse cottage tuinen gaf ze haar geheel eigen draai aan haar tuin. Bij het tuinieren volgt ze haar planten. Niet keurig bij snoeien, maar juist kijken waar het naartoe groeit. Af en toe wieden, af en toe iets verplaatsen. "Je moet een tuin de rust gunnen om te ontstaan. Soms moet je niet alles van tevoren willen bedenken." Maar zegt ze er snel achteraan: "De hele harde woekeraars heb ik wel verwijderd!"

Een tuin die voor zichzelf zorgt

Door de vele hoekjes is er altijd wat te zien in de tuin. Valt je oog het ene moment op de pergola met een druivenrank, het andere moment trekken de hommels de aandacht. "Het vele groen maakt echt niet dat ik dagelijks in de tuin aan het werk ben. De tuin kan hele tijden voor zichzelf zorgen. Ik heb voor groene bodembedekkers gezorgd waar je weinig aan hoeft te doen."

Groen dak

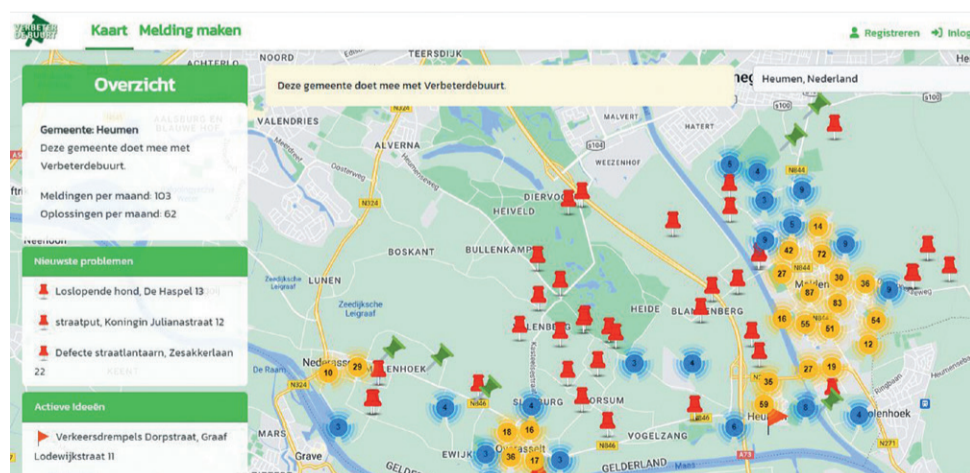
Het vele groen maakt de tuin van Dieuwke heel aangenaam. De tuin houdt meer vocht vast dan tegels en dempt het klimaat. "Als het heel koud is, is het hier niet superkoud. Als het heel warm is, is het hier niet zo warm. Het is een heel prettige omgeving om in te zijn. Precies hetzelfde merkt Dieuwke in haar keuken. Daarboven ligt namelijk een sedum(groen)dak en dat heeft dezelfde uitwerking."

Tips van Dieuwke

- Zoek een manier van tuinieren die bij u past, want dan houdt u er lol in. Zoek planten die bij u passen. Wilt u weinig onderhoud zoeken dan planten die niet zo veel onderhoud vragen. Tuinieren met bodembedekkers!
- Als u nou toch heel graag tegels wilt, investeer dan in kleine strookjes groen van bijvoorbeeld 80 centimeter tussen de tegels. Dan kan het water in ieder geval weg. Niet veel werk en toch vrolijkheid. Want niemand kan zonder groen.
- De Pachysandra Terminalis is zo'n makkelijke plant die voor een mooi groen tapijt zorgt.

Verbeterdebuurt.nl: Maak een verschil in uw buurt!

In elke buurt zijn er wel eens dingen die opgelost moeten worden: een kapotte lantaarnpaal, zwerfvuil op straat, gevaarlijke verkeerssituaties, of misschien een verstopte riolering. Maar wist u dat u als buurtbewoner een belangrijke rol kunt spelen in het verbeteren van uw buurt? Met slechts een paar klikken kunt u problemen melden en tips delen die helpen om onze buurt veiliger en aantrekkelijker te maken.

Eenvoudig online melden met Verbeterdebuurt.nl

Dankzij Verbeterdebuurt.nl, een handige website en app, kunt u snel en gemakkelijk uw meldingen doorgeven aan de gemeente. Of het nu gaat om kapotte straatverlichting, losliggende tegels, een omgewaaid boom of andere kwesties.

Hoe werkt het?

Online melden is simpel. Ga naar: www.verbeterdebuurt.nl/heumen of download de gratis app op uw smartphone of tablet. Na een eenmalige registratie komen uw meldingen rechtstreeks bij ons terecht. U kunt zelfs foto's toevoegen om de situatie duidelijk te maken. En het mooie is, u kunt op

27 oktober is DOE-dag in Maldensveld

Dieuwke helpt met haar groene tuin wateroverlast te beperken, groen houdt immers vocht vast. Daarmee helpt zij wateroverlast in Maldensveld te beperken en te voorkomen. Bent u inwoner van Maldensveld? En wilt u net als Dieuwke een steentje bijdragen? Doe mee met de DOE-dag op 27 oktober. Een dag waarop we gaan vergroenen en hemelwater gaan afkoppelen van het riool. Vindt alle informatie over de tegeltaxi, voordelige plantenpakketten en hulp bij het afkoppelen op www.heumen.nl/groendoen en meldt u aan!

Vierjarig programma

De Doe-dag in Maldensveld is de eerste actie in een vierjarig programma van de gemeente Heumen. Met het programma stimuleert en helpt zij inwoners met het vergroenen en dus klimaatbestendiger maken van de tuinen. Dit draagt bij aan het beperken van wateroverlast, hittestress in de zomer en de gevolgen van langdurige droogte.

de kaart zien of uw melding al is gedaan en of het probleem al is opgelost.

Blijf op de hoogte

Nadat u uw melding heeft gedaan, houden we u op de hoogte. U ontvangt berichten wanneer uw melding in behandeling is genomen, wanneer er een reactie is geplaatst, en na de afhandeling van de melding. Op deze manier bent u altijd op de hoogte van de status van uw melding. Ook kunt u later nog reacties toevoegen of aanvullende informatie verstrekken.

Niet online? Geen probleem!

Heeft u geen toegang tot internet of geen

e-mailadres? Geen zorgen! U kunt uw melding ook telefonisch doorgeven. Bel met het Klantcontactcentrum (KCC) via telefoonnummer (024) 358 8300 en vertel over het probleem dat u heeft opgemerkt.

Belangrijk om te weten

Het is goed om te weten dat Provinciale wegen en de bijbehorende openbare verlichting eigendom zijn van de provincie Gelderland. Als uw melding betrekking heeft op deze wegen, zorgen wij ervoor dat deze bij de juiste instantie terechtkomt. Maar u kunt ook zelf direct een melding doen bij de provincie als dat nodig is.

Heumen Duurzaam en Groen

Wilt u gratis advies over energie besparen en het verduurzamen van uw woning? Onze energiecoaches staan voor u klaar. Via het formulier dat u kunt vinden op bit.ly/3OSH44D vraagt u een gratis huisbezoek door een energiecoach aan.

Agenda

- Doorlopend Gezamenlijke isolatie- en andere verduurzamingsacties voor uw woning. Dit samen oppakken is leuker, effectiever, biedt meer garantie op kwaliteit en is vaak ook goedkoper. Meldt u aan bij: menno@toekomstmaldennoordoost.nl of 06 54 30 62 48.
- 13 en 20 oktober Vraag het de energiecoach en de specialist! Open inloop spreekuur van 15.00 tot 17.00 uur in Bibliotheek Malden, Broeksingel 2.
- 4 november Open duurzame huizen route. Tijdens de Klimaatweek 2023 organiseren we een open duurzame huizen route. Kijk voor meer informatie over de diverse deelnemende woningen: <https://heumenduurzaamengroen.nl>
- 8 november
 - Duurzaamheidscafé Toekomst Malden Noordoost. Onder meer over: Hemels water: waarom verspillen? Regenpijpen afkoppelen en uw tuin vergroenen. Hoe doet u dat?
 - Samen inkopen: isolatie spouw/vloer, zonnepanelen en andere maatregelen.
 - Offertes: hulp bij het aanvragen. Of breng uw eigen offerte mee voor een onafhankelijke check.
 - Weet u niet of uw woning geschikt is? Maak ter plekke een afspraak voor een gratis schouw van uw huis en het ontvangen van een offerte.

Wanneer: woensdag 8 november 2023

Waar: basisschool de Vuurvogel, Schoolstraat 23A Malden

Hoe laat: 20.00 - 22.15 uur; inloop vanaf 19.30 uur

Deelname: gratis

Energiezuinig Wonen, energiecoaches en Levendig Groen staan voor u klaar.

Open duurzame huizenroute 4 november

Tijdens de open duurzame huizenroute op 4 november a.s. vertellen bewoners u graag over hun ervaringen met het verduurzamen van hun woning. Welke maatregelen hebben zij genomen? Wat was het effect? Wat hebben ze bespaard? Wat hebben ze geleerd? Wat zouden ze nu anders doen? Met tips en inspiratie voor zowel huurders als woning-eigenaren. Vragen staat vrij.

We lichten er telkens één woning uit

Een voorbeeld uit de route: Zelf naar nul-op-de-meter: het kan! De bewoner heeft zelf zonnepanelen, warmtepomp en zonneboiler geïnstalleerd en geoptimaliseerd. Zodanig dat zodra er een geschikte opslagmethode voor energie beschikbaar is, de woning zichzelf kan voorzien geheel vrij van het stroom- en aardgasnet ('eilandbedrijf').

Ook een vraag van de bewoner aan bezoekers: het wordt soms te warm, wie heeft een tip om de warmte buiten te houden? Zeer interessant en leerzaam voor iedereen, waar u op moet letten bij allerlei stappen. En zeker ook voor diegenen die zelf wat willen ondernemen.

Vraag bij uw bezoek aan de open huizen ook naar vervanging oude zonnepanelen, ventilatie, inrichten laadpaal, enzovoort. Kijk voor meer informatie: <https://toekomstmaldennoordoost.nl>

Deelnemende woningen, de 'route'

In Malden Noordoost

- Randwijksingel 25: eigen aanpak huurder draagt bij aan energiebesparing van meer dan € 1.000 per jaar. Ook het wooncomfort is sterk verbeterd.
- Vogelenzang 12: met onder meer isolatie, zonnepanelen en een hybride warmtepomp van energielabel E naar A.
- Randwijksingel 46: stapsgewijze aanpak van grote en kleine maatregelen; in 2023 is een hybride warmtepomp geïnstalleerd.
- Windvleugel 32: na-isolatiemaatregelen, (vervangen) zonnepanelen, slimmer verwarmen, airco en infrarood panelen voor verwarming, aanleg laadpaal.
- De Vang 56: een jaren 70-woning van het aardgas af? Het kan. De eigenaar installeerde bijvoorbeeld een warmtepomp en koppelde het regenwater af. Een wadi en groendak staan op het programma.
- Zoom 10: grote opbrengst met kleine specifieke maatregelen. In samenhang met isoleren is ook een warmtepomp geïnstalleerd.

- De Hulst 9. Combi-aanpak: tegelijkertijd energieverbruik omlaag en biodiversiteit in eigen tuin omhoog. Verwarming door airco en infraroodpanelen; veel met behulp van domotica.

In Overasselt

- Bovenschap 6: naar nul-op-de-meter: zonnepanelen, warmtepomp en zonneboiler zelf geïnstalleerd en geoptimaliseerd.

U kunt ook aansluiten bij andere activiteiten

Bijvoorbeeld gezamenlijke inkoopacties voor isolatie- en andere maatregelen. De werkgroep Energiezuinig Wonen Malden Noordoost benadert bewoners per wijk of buurt. Maar het staat alle inwoners van de gemeente Heumen vrij om aan te sluiten. Momenteel betreffen de verduurzamingsacties zonnepanelen, spouw- en vloerisolatie; binnenkort volgt de aanpak voor onder meer glas, daken en warmtepompen. Heeft u belangstelling voor verduurzaming van uw woning? Neem voor informatie en aanmelden contact op met de Werkgroep via menno@toekomstmaldennoordoost.nl of 06 54 30 62 48.

Voordelen

De Werkgroep helpt u met:

- De keuze van een verduurzamingsmaatregel;
- de volgorde en de samenhang daartussen;
- De offerte- en subsidie-aanvraag;
- De keuze van een bedrijf/leverancier;
- De kwaliteit van de uitvoering.

Samen sta je sterker, bovendien is het leuker.

Eerder op de hoogte? Volg ons op

@gemeenteheumen

@gemeente_heumen

www.heumen.nl/nieuwsbrief

Collectes

Er zijn deze week géén collectes.

Afval

De dagen voor afvalinzameling staan op uw persoonlijke afvalwijzer. Deze kunt u digitaal raadplegen op www.dar.nl door in te loggen met uw postcode en huisnummer. Ook kunt u de Dar-app downloaden. U ontvangt dan een melding wanneer u welk afval buiten kunt zetten. Voor klachten over ophalen van afval (restafval, gft en plastic) neemt u contact op met Dar op telefoonnummer: (024) 371 60 00 (elke werkdag van 8-17u).

Berichten over uw buurt

Hieronder de bekendmakingen van deze week. Kijk voor meer informatie op: www.heumen.nl/berichten-over-uw-buurt

Verleende omgevingsvergunning

- **Malden:** Raadhuisstraat 3A, De Hoge Brug (naast nummer 12)
- **Heumen:** Dorpstraat 39
- **Overasselt:** Schoonenburgseweg 24

Melding activiteitenbesluit milieubeheer

- **Malden:** Hatertseweg 16

Verkeersbesluit of -mededeling

- **Malden:** Zwenkgras en Raadhuisstraat -> beide: realisatie oplaadpaal elektrisch rijden